

अस्यचोपलक्षणत्वेनविषयत्वं वस्तुतस्तुविराट्जीवनियंताभगवानेवविषयइत्याह आंडकोशांतर्वर्तिनिकटाहएवपृथिव्यावरणम् ततअप्तेजोवा
य्वाकाशाहंकारमहत्तत्वानीतिसप्त॥२५॥ विराट्देहतजीवतदंतर्यामिणामभेदमारोप्योपासनंकर्तव्यमित्याशयेनाह पातालंपादमूलं पादस्याधो
भागम् पातालादीनांतदवयवताविधीयते पातालादीनिअतलांतानि अधस्तनादारभ्यसप्तभूविवराणि पठंतिगृणंतीत्यादिप्रमाणप्रदर्शनं पा
र्णिप्रपदेपादस्यपश्चात्पुरोभागौ ॥२६॥ ऊरुद्वयस्याधोभागेवितलमुत्तरभागेअतलमितिज्ञेयम् नाभिरेवसरः ॥२७॥ ज्योतिरनीकंज्योतिषांसम्

आंडकोशेशरीरेस्मिन्सप्तावरणसंयुते ॥ वैराजःपुरुषोयोऽसौभगवानधारणाश्रयः ॥ २५ ॥ पातालमेतस्यहि
पादमूलंपठंतिपार्णिप्रपदेरसातलम् ॥ महातलंविश्वस्तृजोथगुल्फौतलातलंवैपुरुषस्यजंघे ॥ २६ ॥ द्वेजानुनी
सुतलंविश्वमूर्तेरुरुद्वयंवितलंचातलंच ॥ महीतलंतज्जघनंमहीपतेनभस्तलंनाभिसरोगृणंति ॥ २७ ॥ उरस्थलं
ज्योतिरनीकमस्यग्रीवामहर्वदनंवैजनोऽस्य ॥ तपोरराटींविदुरादिपुंसःसत्यंतुशीर्षाणिसहस्रशीर्ष्णः ॥ २८ ॥
इंद्रादयोबाहवआदुरुस्त्राःकर्णौदिशःश्रोत्रममुष्यशब्दः ॥ नासत्यदस्रौपरमस्यनासेघ्राणोऽस्यगंधोमुखम
ग्निरिद्धः ॥ २९ ॥ द्यौरक्षिणीचक्षुरभूत्पतंगःपक्ष्माणिविष्णोरहनीउभेच ॥ तद्भूविजृंभःपरमेष्ठिधिण्यमापोस्य
तालूरसएवजिह्वा ॥ ३० ॥ छंदांस्यनंतस्यशिरोगृणंतिदंष्ट्रायमःस्नेहकलाद्विजानि ॥ हासोजनोन्मादकरीच
मायादुरंतसर्गोयदपांगमोक्षः ॥ ३१ ॥ ब्रीडोत्तरोष्ठोऽधरएवलोभोधर्मस्तनोऽधर्मपथोऽस्यपृष्ठः ॥ कस्तस्यमे
द्वंष्ट्रणौचमित्रौकुक्षिःसमुद्रागिरयोऽस्थिसंघाः ॥ ३२ ॥

हंस्यर्गम् महर्लोकंयैवेतिगृणंति तपोलोकंरराटीमूललाटम् सत्यं
सत्यलोकम् ॥२८॥ उस्त्रादेवाः तेजोमयशरीरत्वात् तेबाहवइत्याहुः दिशः अस्मदादिश्रोत्राधिष्ठात्र्योदेवताः कर्णौश्रोत्रस्याधिष्ठानम् शब्दस्तुश्रो
त्रविषयःसतस्यश्रोत्रेन्द्रियम् एवंनासिकादिष्वपि नासत्यदस्रौअश्विनौनासेनासापुटे इद्धोदीप्तः ॥२९॥ द्यौरंतरिक्षम् अक्षिणीनेत्रगोलके चक्षुःइ
न्द्रियम् पतंगसूर्यः अहनीरात्र्यहनी परमेष्ठिधिण्यंब्रह्मपदं तालुअधिष्ठानम् जिह्वाइन्द्रियं ॥३०॥ छंदांसिवेदाःशिरोब्रह्मरंध्रं स्नेहकलाःपुत्रादिस्ने
हलेशाःद्विजानिदंताःषंढत्वमार्षं दुरंतःअपारःसर्गइतियत् सतस्यकटाक्षः ॥३१॥ अधर्ममार्गोऽस्यपृष्ठभागः कःप्रजापतिःमित्रौमित्रावरुणौ ॥ ३२